

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.Scrisorile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Arad, strada Aulich Nr. 1
Anul IV.
Număr de Duminică
Nr. 41

Revista săptămânii.

Cel mai de însemnată lucrărie în întâiul rând trebuie să atragă atenția noastră aminte, este Congresul național bisericesc, al bisericii române din țara noastră, care s'a deschis duminică la Sibiu.

Biserica a fost întotdeauna stălp puternic al neamului nostru; ba ei nu le-au putut atinge pornirile noastre. Ca și în trecut, tot așa și în prezent, cel dintâiu gând să-l avem pentru înălțare; și după-cum se poate vedea din rapoartele dela Congres, să le dăm loc în ziarul nostru, Congresul din anul acesta e vrednic să ducă mai departe munca spre înălțarea acestui vecinic stălp al neamului nostru.

În biserică ne este scutul, țaria noastră, căci în viața publică de țară și în viața noastră reușită se îngrădesc, și toate conștănesc în rivna noastră și de-a zdrobi neamul nostru.

Din viața publică de mult am avut scos și drepturi de mult nu ne fost dat să simțim că avem în patria noastră străbună. Legea de naționalitate, dela 1868, prin care se hotărăște, ca egale drepturi să aibă românii și limbile lor din această țară în administrație și în întreaga țară de stat, de nici unul din guvernele de până acum n'a fost luată în considerare de seamă, ci a fost și este lege moartă. Dar' chiar și asta s'a acceptat să supere pe „patrioți”; niște patrioți din secuime cer dela guvern, ca legea de naționalitate să fie revizuită, ca nici numele dreptății să nu mai existe, precum îndreptățire pentru neamurile nemaghiare este în această țară.

În șovinismul lor, atotputernic au uitat legea firei, care întotdeauna vorbește amarnic: „Nu este urcuș de coboriș!”

În partea de peste Leitha a moșiei noastre, în Austria, sunt mari probleme de pregătire pentru noile alegeri de deputați pentru Reichsrath. Ministrul Kúrber își dă mare greutate să împacă partidele, ca să poată ține țina. Cu greu credem însă să se poată isbuti, căci tare sunt rău înținuți oamenii p'acolo.

În Bucovina frații noștri români au greu, dar cu mare bărbăție vederea noilor alegeri. Toată suferința românească cinstită și cu dragoste de neam s'a concentrat în jurul frunților luptători Dr. Popovici,

Al. Hurmuzachi și cavalerul de Flondor, cari în mână cu steagul partidului popular român duc lupta națională contra guvernamentului, care prin apucături meschine a ademenit o parte din fruntașii români, cu gândul de a zdrobi zidul lor de rezistență.

S'au găsit însă oameni cari să dea alarma și al căror glas să adune poporul la un loc, pentru a continua cu bărbăție înainte lupta națională. Și la noua mișcare a fraților din Bucovina s'au atașat până și femeile române, astfel că tot ce simte româneste este cuprins într'o singură tabără, — a carei luptă nu va putea fi zadarnică.

În România, s'a adunat parlamentul în adunare extraordinară și se ocupă de o seamă de proiecte de legi prezentate de guvern, cari au de scop să ușureze starea grea financiară, de care țara a fost bântuită în cei din urmă ani.

Intru-cât privește conflictul cu Bulgaria, acela este pe cale de a se netezi, de vreme ce guvernul bulgar a și ordonat să fie urmăriți pe cale judecătorească toți acei bulgari cari au avut vre-un amestec în complotul ce s'a descoperit decând cu cerocările în privința omorîrii patriotului român Mihăileanu.

Ne mai rămâne, de rîndul acesta, ca vorbind despre întâmplările mai însemnate din cursul săptămânii, să amintim că în China cea îndepărtată puterile aliate europene și Americanii au căzut la învoială asupra condițiilor pe cari au să le pună China, pentru a ajunge odată la pace, și pentru a termina cu greul războiului. Unele ținuturi din China însă tot nu s'au liniștit încă, dar' e nădejde că frica de armele europene le va aduce pe toate la o stare de liniște, la pace.

Bohuseștii fug... Cel ce-l cunoștea mai deaproape pe noul fișpan *Urban Iván*, care-și va începe funcțiunea în 8 Noemvrie a. c., — așa zic, că este un bărbat energic și strict, dar om drept. Dacă așa este, atunci se poate ușor explica și următoarea știre, ce o publică una dintre foile maghiare locale:

Baronul Bohus István și baronul Bohus Zsigmond și-au depus mandatele de membri în congregația comitatului și în mai multe comisii comitatense; înosebii baronul Bohus István a abzis de toate titlurile, abstrăgîndu-se de membru în comitetul permanent și în al fundațiunii „Bibic”. Abzicerile lor au fost raportate de vicșpanul în ședința comisiei congregaționale ținute luni, care le-a luat la cunoștință.

Ce-o să se facă acum comitatul fără de acești — „indispensabili”?

Trei episcopate nouă. Eri după amiază ni-a sosit dela Sibiu următoarea telegramă:

In ședința de azi Congresul cu unanimitate de voturi a hotărît decretarea a trei nouă episcopate române: Oradea-mare, Timișoara și Cluj.

INTERPELAREA D-LUI COSMA.

In ședința de Marți a Congresului național bisericesc dl P. Cosma a interpelat pe I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu asupra afacerii rentei școalelor române medii din Brașov.

După-cum ni-se scrie de raportorul nostru din Sibiu, interpelarea a făcut mare senzație, pe d'oparte dată fiind personalitatea interpelatorului, care joacă un rol însemnat în viața bisericii gr. or. române, pe de altă parte pentru-că dl Cosma a dat interpelării sale un caracter de tot serios, motivându-o pe larg și provocându-se la documente și fapte împlinite.

După-ce face istoricul cum s'a provocat chestia și arată discuția înfierbentată și valurile ce s'au produs în această afacere, atât în România, cât și aici la noi acasă, ajungînd la felul cum s'a rezolvat, dl Cosma nu esită, a declara că nu este mulțumit și nici Congresul nu poate primi cele petrecute, fără a-și spune cuvîntul și fără a invita pe mitropolit să intervină, ca banii să fie dați de guvernul maghiar în păstrarea și administrarea forurilor noastre bisericești; aceasta cu atât mai ales, cu cât atunci când ni-s'a dat autonomia, dreptul de a dispune noi înși-ne peste averile noastre, ni-s'a recunoscut până la așa grad, încât și fonduri de ale noastre, cari erau în administrarea statului, ni-s'au dat nouă spre administrare.

Cum am pute să tolerăm, ca acum să ni-se șirbească dreptul autonom?

Intreg Congresul a aprobat interpelarea d-lui Cosma.

Cu atât mai mare a fost surprinderea, când I. P. S. Sa Mitropolitul a pus în perspectivă, că va răspunde numai pe la sfîrșitul Congresului.

Ear P. S. Sa Episcopul N. Popea, când a cerut ca mitropolitul să răspundă cât mai iute, nu a făcut decât să tălmăcească o dorință, care este a întreg congresului.

E la tot cazul ciudat, că I. P. S. Sa mitropolitul a zis că va studia chestia. Cum, nici acum nu o cunoaște? Dar dl Cosma făcuse interpelare și în Sinodul archidieceșan, în luna Aprilie

încă. Și d'atunci încoace I. P. S. Sa Mitropolitul a fost de două-ori la Brașov, ear afaceri de ale gimnasiunii și de ale Eforiei școalelor are mereu pe biroul consistoriului.

Mulți sunt dispuși a crede, că I. P. S. Sa se ferește de discuție și vrea să treacă peste afacere iute și fără să mai fie timp destul întru a se lămurii lucrurile.

Regretabil!

Congresul național-bisericesc.

Sibiu, 16 Octomvrie.

Ședința III.

La ordinea zilei raportul comisiei verificatoare. Nu se așteaptă însă vre-o discuție animată, din cauză că nici voturile nu mai au însemnătatea congreselor electorale și apoi nici nu sunt protestate decât două alegeri, anume cea dela Oradea, unde protopopul Păcala și dl Zigre, așa se vede, țin să-i facă șicane vicarului lor, și cea dela Alibunar, unde earășii nu sunt motive de discuție lungă.

Aseară a sosit de altfel și mult veneratul episcop al Caransebeșului, P. S. Sa N. Popea, în jurul persoanei căruia se grupează toate simpatiile. Cuvîntul și părțile sale, în ceea ce privește chestiile la ordinea zilei, desigur vor fi hotărîtoare.

Ședința se deschide la orele 10, sub presiunea I. P. S. Sale Mitropolitului.

Între deputații noii sosiți sunt, din părțile arădene, d-nii Ioan Beleş și Cornel Lazar, ear din archidieceșă Ion Meșianu.

Dl Virgil Gnițiu citește procesul verbal al ședinței de ieri. Ține o 1/2 oră până s'a terminat și verificat.

Dl M. Dirlea cere o mică rectificare, și anume: în procesul verbal s'a scris că secțiunile au propus verificarea celor în regulă aleși, pe când după regulament, congresul ia pur și simplu spre știre că-s verificați de secție.

După-ce mai vorbește d-nii Dr. N. Oprean, P. Cosma, V. Onișiu și I. Preda, congresul prin votare, ridicînd mîinile, primește procesul așa cum e scris de notar.

Presidiul prezintă credenționalul d-lui Dr. Brădeanu, precum și mai multe cereri de concedii (Curescu și Tămășel) și petiții, între cari și cererea preoților din tractul B.-Comloșului (să se pună centrul de alegere congresuală în sediul acestui protopopiat) și a lui M. Boșșan, în privința mai multor gravamene.

Se transpun toate comisiei petiționare.

Interpelarea d-lui Cosma.

Dl Cosma interpelează în afacerea rentei școalelor române medii din Brașov.

Mare senzație în sală. Toți ascultă cu încordare până-ce dl Cosma citește interpelarea sa pe larg motivată.

Mitropolitul declară, că fiind chestiunea foarte momentuoasă, va studia chestia și va căuta să răspundă, decât nu mâne ori poimâne, dar desigur va răspunde sub durata congresului, dacă nu pe larg, dar cât va ști mai conștiințios, după-cum îl vor lumina actele.

Episcopul N. Popea roagă pe mitropolit ca, tocmai fiind-că afacerea este importantă, răspunsul să se dea cât mai grabnic, ca Congresul să fie în poziție de a fi luminat și a se rosti la vreme în chestie.

Ordinea de zi.

Intrându-se în ordinea de zi, dl I. Preda, referentul, propune spre verificare pe toți cei cari n'au fost declarați verificați de secții din cauza că n'au prezentat credenționalele.

Se primește.

Propune și verificarea d-lui Dr. Micla (Alibunar), deși s'a înaintat un protest; acesta însă protestează nu alegerea întreagă, ci numai cea făcută într-o singură comună.

Tot așa, comisia propune și verificarea d-lui V. Mangra, a cărui alegere este protestată. Dl Preda însă, singur în comisie, propune o anchetă.

Dr. N. Oncu cere, ca înainte de a intra în discuția primirii ori neprimirii propunerii comisiei, să se citească protestul dela Oradea.

E o operă stupidă-comică acest protest al protei Filip. Congresul rîde de proza bătărană.

D. G. Popovici (Șiria), president al comisiei, arată că, dacă comisia propune verificarea, este pentru-că nu s'a adus nici o dovadă, ci numai se afirmă în protest, că s'ar fi comis abuzuri. Alegerea a fost apoi secretă. Cum s'ar fi putut amenința cine-va?!

D. dr. N. Oncu se alătură propunerii majorității comisiei și roagă Congresul să nu peardă vremea cu discuții nefolosite. Cetirea protestului d-lui prota Filip ne-a edificat anume despre un lucru: dl Filip afirmă, dar nu dovedește, ci pur și simplu face personalități.

Mitropolitul zice: Ar fi poate mai bine, ca dl Preda să retragă propunerea sa.

Cum d. Preda își susține însă propunerea, ea se pune la vot.

Nu intrunește însă de cât două voturi: pe al d-lui Eugen Mocsonyi și L. Simonescu.

Alegerea d-lui Mangra se verifică deci.

Lucrarea comisilor.

D. dr. Mihu, raportor al comisiei financiare raportează despre lucrarea acestei comisii.

D sa propune darea de absolutiu pentru agendele din trecut ale consistorului mitropolitan, în cât privește afacerile financiare. Cât despre proiectul de budget pe viitor, intră în amănunțime.

Discuție se ivește în jurul fiscalului consistorului mitropolitan, salarizat cu 400 cor.

D. Cosma propune să se steargă salariul, nefiind agende pentru cari ar trebui să se salarizeze avocatul respectiv (acum e d. Olariu).

După ce vorbesc însă contra P. C. S. archimandritul Musta și P. S. Sa Episcopul Popea, cari cer menținerea stării d'acum, așa cum este în

proiectul de budget, Congresul respinge propunerea d-lui P. Cosma, pentru care votează numai 13 deputați.

Discuție se ivește în jurul chestiei fondului din care să se plătească cheltuielile Congresului.

Raportul propune să se mențină starea actuală: fie-care diecesă să-și plătească deputații, față de propunerea Caransebeșenilor, cari propun consistorului să se suporte cheltuielile în proporția numărului credincioșilor.

Ideia aceasta o susține în congres d. T. Barzu, care cu date statistice dovedește că cei din diecesa Caransebeșului sunt năpăstuiți. Pe când archidieceșanii plătesc 1 crucer, Ardanii 2 cr. după suflet, Caransebeșenii plătesc 4 cr. după un suflet pentru acoperirea cheltuielilor Congresului.

Mitropolitul dă câte-va deslușiri: Zice că este meritul Archidieceșei că primește ajutor și Caransebeșul, și multe au suportat în trecut cei din Archidieceșă, cari au susținut și interesele celor-lalte diecese. Apoi să nu se plângă Caransebeșenii de sărăcie; doar ei anul trecut n'au vrut să primească ajutor de la stat, ci l'au respins.

Episcopul Popea se scoală și replică: O să vedeți D-voastră efectele acestui ajutor!

Și fiind-că I. P. S. Sa a vorbit de sfânta dreptate, ian' să vedem cum stăm? Ce fel de dreptate este să fim egali la sarcini, dar la beneficii nu?

Când ne-am despărțit de Serbi, am fost despăgubiți potrivit numărului sufletelor. Intre aceste suflete erau însă și Caransebeșenii. De câte ori a fost însă vorba de ajutoare, noi, cari nici odată n'am făcut de alt-fel dificultăți, am fost nedreptățiți.

Dr. Pușcariu (în mijlocul unei mari ilarități) susține ideia că dacă li se par greu de suportat atâția deputați, Caransebeșenii să renunțe la o parte din ei și Archidieceșă va plăti mai mult de cât acum, dacă va avea deputați mai mulți, potrivit numărului sufletelor din Archidieceșă.

D. T. Barzu replică Mitropolitului și își susține propunerea.

Dr. N. Oncu este de părere că afacerea e prematură. Nu se poate rezolva, ci să se lase starea de acum. Congresul dacă ar hotărî conform propunerii d-lui Barzu, ar impune sarcini eparchiilor; sarcini de acestea însă, fiind vorba de bani, nu se pot lua fără a se asculta părerile Sinoadelor eparchiale. Să se primească deci propunerea d-lui referent.

P. S. S. Episcopul Popea primește părerea aceasta, cu adaogirea, că după ce Sinoadele se vor fi ocupat de chestie, să se aducă afacerea în Congres, doar atunci se va putea ajunge frățeste la o înțelegere.

Pusă la vot, propunerea d-lui Barzu nu intrunește majoritatea necesară.

Se trece apoi repede peste raportul comisiei bisericești, a comisiei de organizare și a celei școlare.

Referenții A. Hamsea și Dr. D. P. Barcianu, se înțeleg, citesc numai raportul general. Și toate câte referă și propun, se iau spre cunoștință și se primesc fără multă discuție. Ședința se ridică la ora 1.

Parastas pentru mitropolitul Miron. Înainte de a se fi intrat în ordinea zilei, I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu reamintește că mâne se implinesc două ani de la moartea mitropolitului Miron. El e datorie să ne

aducem aminte de această aniversare. Mâne se va și oficia un parastas, la care roagă pe toți deputații să participe.

Din România.

Primul pas.

Dl. P. P. Carp, președintele consiliului de ministri, a adresat următoarea telegramă A. S. R. Principelui Carol, cu prilegiul aniversării nașterii Sale Regale: Consiliul de ministri vă urează pentru ziua de astăzi cel mai strălucit viitor; să dea Domnul să continuați cu tărie și noroc exemplele date de Capul dinastiei.

A. S. R. Principele Carol a răspuns următoarele:

Dlul Carp, ministru-președinte,

București.

Vă mulțumesc pentru bunele urări. Carol.

A. S. R. Principele Ferdinand a adresat dlul Carp telegrama următoare:

Urările așa de călduroase ce ați adus în numele Consiliului de ministri fiului nostru, adânc Ne-au mișcat. Dovezile de iubire ce am primit sunt un îndemn puternic pentru Noi de-a sădi în inima Lui virtuțile care, mai târziu, îl vor conduce prin luptele vieții și dîneul îl va îndemna mai târziu să urmeze exemplul dat de prea iubitul nostru unchiu.

Parlamentare.

Senatul a votat cu 57 voturi contra 4 proiectul prin care ministrul de finanțe este autorizat să cedeze Sindicatului de bănci germane produsul net al monopolului hârtiei de țigaretă, pe timp de 12 ani și 7 luni, cu începere dela 1 Septembrie 1900.

S'a împărțit în Cameră raportul proiectului pentru cedarea exploatarei salinelor dela Doftana și Ocnele-Mari în scop industrial.

Raportor al proiectului e dl deputat Butulescu.

Următoarea notă a apărut în „Timpul“:

Este probabil că sesiunea extraordinară a Corpurilor legitime se va închide Marți, 10 Octombrie st. v.

Nota guvernului bulgar.

„Correspondența Politică“ primește din Sofia un rezumat în exten'o al notei adresate de către guvernul bulgar agentului diplomatic al României la Sofia, dl Mișu, în ziua de 26 Septembrie st. v.

Ministrul bulgar de externe, dl Ivancoff, face cunoscut prin nota sa că judecarea afacerii Ciolacof-Vlaradcoff va avea loc în ziua de 6 Octombrie înaintea tribunalului din Sofia, ear' a afacerii Mirdjev va urma imediat după aceasta.

Nota exprimă speranța că guvernul român va recunoaște cum-că autorităților bulgare nu le lipsește zelul. Justiția bulgară își va îndeplini și mai departe datoria, îndată ce va primi din partea autorităților române dovezile de vinovăția persoanelor ce trăiesc în Bulgaria și sunt denunțate de complicitate în asasinarea lui Mihăileanu.

Ministrul regretă amenințările de expulsiune în masă ale Bulgarilor din România, prin cari o afacere judecătorească s'ar transforma în una politică, și speră că această măsură nu se va pune în practică, rezervându-și tot dreptul de-a pretinde despăgubiri într'un asemenea caz.

Nota conchide arătând că în Bulgaria nu s'au exercitat represalii și nici nu se are de gând așa ceva, și că Românii, din Bulgaria, amestecați în afacerea ce se discută, nu sunt expuși la nici un neajuns.

Textul interpelării d-lui Cosma

făcute în ședința dela 16 Oct. n. a Congresului național bisericesc.

1. Adevărat este, că chestiunea rentei anuale de 38,500 lei, ce o primia biserica S. Nicolae din Brașov dela statul român, pentru susținerea școalelor conf. gr. or. rom., de a-olo, drept desdaunare pentru bunurile și emolumente avute din vechime în România, s'a complanat pe cale diplomatică între guvernul nostru și cel român astfel: că statul român a rescumpărat acea rentă, liberând pe numele bisericii S. Nicolae o rentă perpetuă

unică de 962,500 lei, care se va plăti fie-care an la 15 Aprilie.

2. Adevărat este, că 962,500 lei, s'a înființat o fondaj care veni anual de 38,500 lei minus de manipulațiune să se întrețină numai pentru susținerea gimnasului rior și a școalei reale inferioare gr. or. din de acol?

3. Cine a înființat acea fondaj? Obținut-a actul fundațional aprobat de consistorul archidieceșan?

4. Adevărat este, că averea acestui datium este depusă în Budapesta la centrală a statului, și că se administrează ministrul de culte și instrucțiune publică?

5. Adevărat este, că biserica S. Nicolae din Brașov este datorie să înființeze în fie-care an la amintitul ministrului documentate despre folosirea aceluia?

6. Fost-au consultate, înainte de ierea învoei internaționale, parochia și prietarii a rentei și autoritățile ei superioare bisericești asupra condițiilor aceluia?

7. Invoitu-s'a biserica S. Nicolae și consistorul archidieceșan, ca fundațiunea să dea din capitalul rentei să se administreze ministrul de culte și instrucțiune publică ungar, ca acel capital să se depună la dapesta la cassa centrală a statului, și rochia să dea socoteală ministrului de culte și instrucțiune publică?

8. Comunicat a guvernul nostru învoei internaționale încheiate cu guvernul României în această chestiune cu proprietarii și cu consistorul archidieceșan, dacă da, care es'e acela?

Parteniu Cosma
deputat

Ultime știri.

Războiul ruso-german.

Din Viena, se anunță că curile diplomatice a produs o senzație discursul rostit de generalul comandant al diviziei a 27-a, a dinta la Vilna. Generalul adresă unor trupe revenite din China, că „Țarul v'a rechemat din China trupe ca să fiți gata a merge contra l'alt dușman“.

Presă rusă, reproducând acest curs, sice că dușmanul „celălalt“ Germania.

„Standard“, ocupându-se de știrile rostit de generalul rus la Viena, că atât discursul, cât și faptul că putut să apară în ziarele ruse, caracteristic.

Abdicarea cancelarului german

Berlin, 18 Octombrie n. s. Hohlenlohe, cancelarul imperiului german, a demisionat din post. Între timp i-a primit demisia și înlocuitorul său, ministrul de externe și prim-ministrul al Prusiei pe secretarul de stat, tele Bülow.

Alegerile din Anglita

Londra, 18 Octombrie n. s. Alegerile din Anglita se vor face astfel: 332 conservatori, 186 liberali uniuniști, 82 Irlandezii titidul guvernului numără de mandate și astfel guvernul lui Bury dispune în camera comună de-o majoritate de 132 voturi.

la Congres.

trecută, în 1/14 Oct., Sibiu Congresul național bisericesc, care tocmai acum își lucra și în care au a se multe lucruri de interes bisericesc și școlar. Până vom avea amănunțite despre decurgerea lucrărilor, dăm aci în întrebarea înalt Prea Sfinției Sale al lui Ioan Meșianu, cu care am avut sesiunea acestui Congres.

domni deputați congresuali!
 Aceasta este o mare mângâiere și bucurie clericală și populară, bisericească și populară, de câte ori vedeți înaintea voastră, alături de voi, în adunări bisericești, conștientizarea bunei vremelii și a atunții pentru mine este îndoită și bucurie, când mă văd încununat și spriginit de d. voastră, cel mai drag și cel mai apropiat al bisericii noastre naționale, întru chemările mele; deci adăncă mi-a această bucurie, vă salut cordial, domni deputați, și la această sesiune în congres național bisericesc, imediat de la ceriu încă mulți ani de conștientizare, la opul cel mare al lămuririi noastre.

Bucuria mea, această de acum, se mărește încă prin două momente însemnate: unul, că fiind acesta primul congres național bisericesc ordinar, am fericirea a-l conduce eu, mi-se dă ocazia de a vă arăta, domni, de astă dată, că eu doresc și voiesc să vă chem la mine în spiritul dragă evanghelice, baza existenței bisericii noastre societăților; în spiritul acelei învățături despre care așa vorbește marele învățat al neamurilor către Corinteni: „Deși în limbă îngerească de aș avea vorbă și știu toate tainele, de-aș avea înțelegere în cât să mărturisesc și să înțeleg, de-aș avea toate darurile, de-aș avea toate cunoștințele, dar dacă nu am, nimic nu sunt.”

„Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”

Bar' un al doilea moment însemnat domnilor, că fiind acesta primul nostru congres, în noul secol al XX-lea, în care am avut ocazia să vă prezint și să vă arătăm ocaziunea de a vă arăta, domni, că dragostea mea față de biserică, când mă ridică să vă vorbesc, este mai înaltă treaptă ierarhică, și mai înaltă treaptă ierarhică, și mai înaltă treaptă ierarhică, și mai înaltă treaptă ierarhică.

„Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”

„Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”
 „Căci dacă nu am, nimic nu sunt.”

jumătate a aceluiași secol, mai ales de când providența divină ne trimise pe bărbatul doctoreștilor, în persoana marelui nostru Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu baron de Șaguna, împreună cu alți fruntași distinși ai noștri, de memorie în etern binecuvântată.

Cine nu știe, cum am început în acea a doua jumătate a zidului și sporul bisericilor și școlărele în orașe și la sate; a înființat și instituite superioare de cultură; a ne creșterea preoți și învățători, după cerințele timpului și a le ameliora și dotațiunea, după împrejurări.

Cine nu știe, cum am ajuns a întemeia în toate centrele tipografice proprii; a întemeia fonduri și fundațiuni spre scopuri culturale; cum am ajuns a avea și realități frumoase, în toate părțile mitropoliei; apoi a ne bucura și de o inteligență frumoasă și zelosă, și mai presus de toate, din dismembrați cum eram, a ne mai vedea întruniți și într-o mitropolie națională și autonomă, care ne adăpostește pe toți la adevăratul ei sin de mamă.

Acestea și alte asemenea mari și frumoase progrese sunt, domnilor, care ne mângâie și ne îndreptățesc nu numai la asemenea mângâiere, dar' ne mai întăresc și în convingerea, că dacă biserica străbună și atuncea când înasași era subjugată ne-a ocrotit contra pericolelor amenințătoare, ridicându-ne, așa zicând, din moarte la viață, ba încă și ajutându-ne la frumoase progrese culturale; cu cât mai mult ne va ocroti și în viitor, când din darul lui Dumnezeu și din grația M. Sale, a glorioșului nostru împărat și Rege Francisc Iosif I. a devenit liberă și autonomă!

Chiar și numai cele deja amintite, constatând, domnilor, prea îndesajung, puterea cea mare de viață a bisericii străbune, putere ce abia mai are seamă, putere ce mângâie pe cel întristați, întărește pe cel slabi, îmbărbătează pe cel îndoielnici, înțelepțește pe toți oferind și indicând tuturor cel mai mănos teren de lucrare și calea cea adevărată către mărețul scop final al omului.

De aceea, precum se știe, și acțiunea tuturor fruntașilor noștri pentru ridicarea neamului a pornit totdeauna de la biserică, care între toate împrejurările a rămas ne despartită de popor, susținându-ne și conservându-ne individualitatea, împreună cu limbă, cu înșurșurile și datinile strămoșești, prin ceea ce și mai mult s'a adevărat de cea mai bună programă a noastră, de a ne căuta și căștiga prin ea dezvoltarea noastră morală și culturală și prin aceasta binele și fericirea la care nisuim.

Biserica noastră națională este, domnilor, tot ce avem comun; ear' pentru ca să știm și mai mult aprecia marea ei însemnată, să ne gândim, ce ar fi de noi dacă nu am avea-o?

Biserica străbună are pentru noi și o mare și nobilă misiune culturală, domnilor, pe care o poate implini cu succes numai printr-o conducere înțeleaptă, întemeiată și în viitor, ca și în trecut, pe cele trei mari virtuți creștinești: pe credința în Dumnezeu, apoi pe dragostea și speranța evanghelică, din partea tuturor celor chemați, și mai ales din partea congreselor noastre naționale bisericești, în mâna cărora a depus marile noastre regeneratoare, fericitul Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu, soartea bisericii noastre, prin memorabilele cuvinte, rostite în primul nostru congres din 1868, zicând:

„Cu desăvârșită odihnă sufletească de pun toată competența legislativă și administrativă a bisericii în mâinile congresului de acum și a celor viitoare, ca singure reprezentanțe legale și canonice a întregii provincii mitropolitane, prin urmare competente a duce și conduce treburile administrative, economice, bisericești, școlare și fundamentale; dar' totodată în mâna acelor congrese depun și răspunderea pentru ulterioara soartă a bisericii.”

Din acestea vom înțelege, domnilor, cât de frumoasă și de însemnată, dar totodată și plină de răspundere este chemarea

noastră a tuturor membrilor congresuali. Este frumoasă și însemnată, căci ce este mai frumos și mai măreț, decât a lucra la binele și fericirea unui neam, unui întreg popor, a neamului și poporul din care facem parte.

Este însă și grea și plină de răspundere, căci nu putem tănuși, că trăim timpuri grele și pentru biserică, timpuri în care a multime de curente periculoase tind până la sguduirea temelilor ei.

Deși biserica noastră și în trecut a îndurat multe cercări grele, pe care toate le-a învins prin puterea ei de viață, să nu uităm, că la ceea ce învingerea a contribuit foarte mult și tăria convingerii fericitelor noastre părinți, pe care trebuie să ni o însușim și noi, dacă vom, precum dorim, a învinge și curentele periculoase din timpul nostru.

Să nu uităm, domnilor, că timpurile și evenimentele ne pot lipsi de multe alte bunuri materiale; nu este însă nici o putere, care să ne poată lipsi de biserica străbună, dacă vom ține și noi ca fericii noștri înaintași, cu toată tăria convingerii, la ceea ce moștenire strămoșească.

Să nu uităm, că noi n'avem dreptul a dispune, ci numai a ne folosi de acel prețios tezaur, pe lângă marea datorință de a lăsa și urmașilor noștri de cea mai scumpă moștenire, fiind pentru aceasta și răspunzători, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

Deși să ne grupăm cu toții, tot mai mult în jurul acelei instituții divine, cum se grupau și fericii noștri părinți, și precum se grupează astăzi și alți compatrioți, mai bine situați, în jurul bisericii lor, — deși mai au și alte terene de dezvoltare, — lucrând și noi la ridicarea ei, și făcându-ne toți apostoli binevestitori ai învățătorilor ei, ca și sunt cuvântul lui Dumnezeu.

Să arătăm și prin fapte, că ținem cu tărie la biserica străbună, și special la cele trei mari baze ale ei, la credința în Dumnezeu și în Domnul nostru Isus Christos, la dragostea către Dumnezeu și de aproapele, fără de care s'ar periclita tot ce mai avem; să cultivăm tot mai mult ceea ce dragoste, armonia și buna înțelegere între noi, ferindu-ne de împărecheri și ținând cu tărie la frumoasele sfaturi părintești ale neuitatului marelui Andreiu, adresate celor din jurul său în ora morții: „Fiilor, nu vă certați, nu vă sfâdiți”, — ca așa să se realizeze și speranța noastră, de un viitor tot mai bun aici și de fericirea de dincolo.

Cu acest frățesc și părintesc apel, atât către d. voastre, domnilor, cât și către toți pe care îi reprezentați aici, de orice stare și pozițiune, declar sesiunea congresului nostru național bisericesc ordinar, pentru anul 1900 de — deschisă.

Să îmbrățișăm școala.

Doar' nici la un popor din patrie nu e așa neglijată cercetarea școlară, ca la poporul nostru. Nu știe el prețușii școala, care-i luminează mintea prin învățatură și-i încălzește inima în aceste timpuri critice, — ci stă nepăsător la sfaturile conducătorilor săi spre bine. E un defect mare această împrejurare la poporul nostru, care defect foarte cu greu se poate lecui, căci e intrupată în el și i-s'a prefăcut în o a doua natură ideea aceea a tradițiunii: că „cum a trăit moșul, voiu trăi și eu”, etc. Nu-i așa însă. Noi știm, că lumea azi, ba din zi în zi, merge tot înainte și nu îndărăt. Așa, dacă vom răsfoi paginile Istoriei neamului nostru, vom vedea, ce deosebite mare este între trecutul și între prezentul nostru; vom vedea, că mult am progresat. Atunci, când lanțurile

feudalismului au ținut încetușată națiunea noastră, nepermițându-i a-se desvolta pe nici un teren, — când țărănului nu-i era ertat a-și da copiii la școală, — atunci grele timpuri am trăit, în mare întunecare am zăcut și în nepăsare. Și tocmai de aici vine împrejurarea, că poporul nostru nu se interesează de învățatură nici de cât, ci stă strins legat de obiceiurile din trecut, deși bărbăți luminați chiar cu sacrificiu l'au ridicat din întunecare, arătându-i calea către un viitor mai fericit, și modul cum să trăiască. Acei bărbăți ni-au arătat, că numai prin școală și învățatură putem fi fericii, după-cum zice și proverbul, că „nu-i șerac cine nu are tată și mamă, ci acela, care nu are învățatură”. De ce dar acum să nu urmăm noi sfaturile bărbăților noștri mari, mai ales când avem drepturi și ne putem lumina liberi? Căci vedem, că prin învățatură multe se fac și se nascocesc. Știut-au moși-strămoșii noștri oare, ce-s mașinile, telegraful și câte bazaconii toate? Și acestea toate numai prin școală s'au nascocit, și dovedesc tot-o-dată, că mintea omenească și, peste tot, omenimea, unde poate ajunge prin învățatură. (Omul e asemenea unui pom, pe care cu cât îl cultivezi și-l grijești mai bine, cu atât îți dă rod mai îmbelșugat, la din contra crește selbatec).

Așa-dară vedem, că școala ne aduce mari foloase. Ea e o apă vie, pe care, dacă o gustăm odată, nu mai însetoșăm, — după-cum a zis și Mântuitorul Christos, despre învățăturile sale, către Samarineanca de-la fantana lui Iacob. — Școala ne hrănește și ne nobilitează mintea și sufletul nostru. Tot ea ne face să cunoaștem virtuțile creștinești și poruncile lui Dumnezeu; ne face să ne cunoaștem pe noi și, cunoșcându-ne pe noi, să cunoaștem pe Dumnezeu, ziditorul tuturor, ca ast-fel să ne apropiem de misiunea noastră: ne face oameni morali.

Dacă școala aduce omenimei așa mari foloase, să nu o părăsim dar, ci să o îmbrățișăm cu căldură, apărând-o cu puteri unite. Școala noastră confesională stă tot-o-dată în strinsă legătură cu biserica, așa că ceea-ce una începe, ceea-laltă completează. Și când vom pierde acești tesauri ai noștri — și noi vom fi perduți.

S'a început anul școlar, dar, durere, școlărele noastre sunt goale, cercetarea e neglijată. Nu-i așa însă la Nemți și la alte națiuni. E trist lucru, când noi Românii, numai pedepsiți fiind ne trimitem băieții la școală! Străinii să ne îndemne cu sila a ne lumina? Căutați numai la ei!

Să lăpădam dar de la noi orice nepăsare și să îmbrățișăm școala cu interes!

E impus, cu deosebire aceloră, care conduc poporul nostru, ca să-l lumineze și să-l sfătuiască să-și trimită copiii la școlă regulat: să-l îndemne la cetire, prin care i-se dă ocaziune a cunoaște foloasele ce le aduce școala. Să i se spună poporului, că cine se lăpădă de școală și

Avis!

Am onoare a face cunoscut onoratului public, că în urmarea abdicării mele din postul de fisc al Institutului de credit și economii „Victoria”, mi-am deschis cancelaria advocațională în **Arad, strada Salacz Nr 1.** Deci mă recomand în atențiunea și bunăvoința tuturor amicilor și cunoscuților.

Cu toată stima:

Georgiu Lazaru,
advocat.

508 3—3

Deposit de giuvaeruri, clasornice
și arginterii.

Bogat asortiment de clasornice
cu pendulă, de perete și
deșteptătoare.

I. GRALLERT ȘI FIUL Fondat 1867
ceasornicar și giuvaergiu
Arad, piața Andrássy Nr. 24.

Reparațiuni
de tot felul

de clasornice și giuvaere

să execute cu toată promptitudinea.
Cu prețurile cele mai
moderate.

479 —9

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

428 22—59

ÎN SIBIIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de orice fel și mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele Arad, Bichiș, Bihor, Cidnad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi de asemenea la dorință anticiper de la mine cheltuețile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși împrumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de împrumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 453 22—22

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fânt Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Respons se dă numai dacă la întrebările ce se fac se adaugă și marca poștală

Cel mai bun erou!

Insoțirea CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete,
apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în orice timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honveri ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăkk-uri în diferite colori.

484 17—

Prețuri ieftine de necrezut!

Numai articli de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), durerea la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și Iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.
După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuire cu apă rece, de masaj sau împachetare. —

trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camee pentru inhalație, după metoda dela Gleichberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gât și de plămâni, cum și pentru dilatare de plămâni și astma.

Intrebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuințarea odată: 60 c.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalescenței cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamenilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de stricătura țesutului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însuși i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT, 450 86—

Arad, strada Templon, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.